

Biel Mesquida: «La literatura ens ha d'ajudar a viure»

L'escriptor mallorquí publica "Trèmolo", un recull de "formes breus" en què fons i forma comparteixen protagonisme | La passió per la llengua, clau: "Si escric és perquè crec que puc donar unes diccions que no ha donat ningú" | "Sempre he intentat desinflar el llenguatge, comprimir-lo, condensar-lo, fer-lo com un cub d'Avecrem", afirma l'autor de "L'adolescent de sal"

L'escriptor mallorquí Biel Mesquida presenta nou llibre, «Trèmolo» | Adrià Costa

Llegir Biel Mesquida (<http://www.escriptors.cat/autors/mesquidab/>) (Castelló de la Plana, 1947) és entrar en un tremolor (<http://www.naciodigital.cat/noticia/96733/biel/mesquida/voler/lectors/tremolin>), en una commoció que perdura i que ens desafia, des de la primera a la darrera lectura. L'autor de *L'adolescent de sal* (Edicions 62) (<http://lletra.uoc.edu/ca/obra/ladolescent-de-sal-1975>), convertit ja en un dels grans clàssics de la literatura catalana dels 70, torna a mostrar el seu particular univers a *Trèmolo* (<http://www.grup62.cat/lilibre-tremolo-203034.html>) (Empúries, 2015), un llibre ple de mots que són un esclat de sensacions, d'erotitzacions, d'emocions i de seduccions. Un llibre que traspasa, novament, les fines línies que hi ha entre poesia, narració, relat, ficció, no ficció o apunts de dietari. Ple de vitalitat, Mesquida dissectiona una obra que és un món en èxtasi, una passió feta verb que no ha deixat de tenir la mateixa espurna que tenia quan va publicar el seu primer llibre.

- Què se n'ha fet d'aquell "adolescent de sal" que va irrompre a l'escena literària amb una energia desaforada? Llegida avui en dia, aquella primera obra encara és d'una vigència extraordinària, totalment moderna.

- *L'adolescent de sal* em persegueix! Sortosament, crec que ja ha començat a anar al territori dels clàssics i, efectivament, ha resistit molt bé el pas del temps. És una obra fruit de tot aquell aire dels setanta, de l'amor a la tipografia, de l'herència dels surrealistes, de la necessitat de mostrar i fer

muntatges.

- **Trèmolo** connecta molt amb aquell esperit, tot i que la veu ha canviat, i ara és més sàvia i molt més depurada, amb un llenguatge essencialista. Però talment sembla que Biel Mesquida no hagi deixat de ser adolescent.

- Precisament, Maria Bohigas, a la introducció que llegirà el proper recital que farem a l'Arts Santa Mònica (<http://www.artssantamonica.cat/>), dins els cicle dels "Dilluns de poesia", ha fet un text que ha titulat, justament, "Professió adolescent". Crec que els humans som una mescla de molts "jos", tot ens transforma, ens canvia, els anys ens donen experiència, ens fan veure coses noves, aprenem i desaprenem, comencem de bell nou. Jo sempre estic recomençant.

- **Però amb una mateixa essència, en el seu cas. L'ànima de Biel Mesquida sempre es pot reconèixer.**

- Sí, hi ha com un fons, com un riu que al dessota té pedres i grava, el que jo en dic la coherència, l'humus. Jo crec que aquest humus s'ha anat acumulant i és on creix el meu llenguatge. I té la consistència de les coses que sempre m'han agradat, la passió per la llengua i per agafar les paraules i mirar-les per tots cantons. Desmuntar-les, esmolar-les i fer-les agafar una llengua fatigada, cansada, destensada i estirar-la i fer una mena de teranyines que estiguin tenses i que puguin vibrar i fer arribar nous sons. D'alguna manera, fer formes pastant la llengua.

Foto: Adrià Costa

- **És una imatge molt simbòlica, la de l'escriptor treballant la llengua com si fos argila.**

- M'agrada molt la metàfora, com si anessim construint les teves pròpies escultures. En el fons, aquest Biel d'ara, que ja és gran, té la mateixa energia que el Biel dels setanta. Un autor que

combina el que podria ser l'energia de J.V. Foix quan va escriure *Gertrudis* (<http://www.fundaciojvfoix.org/j-v-foix/biografia/>) i el que volien ser els contes de Salvador Galmés (https://ca.wikipedia.org/wiki/Salvador_Galm%C3%A9s_i_Sanxo) .

- El gran protagonista del llibre, de fet, és la llengua, la fascinació pel llenguatge. Podríem dir que l'obra de Biel Mesquida és una voluntat de posar en paper el que es pot transmetre a viva veu?

- Aquest llibre té una part de sentir, lligada als sentits, i una d'escoltar. Si ho llegeixes en veu baixa pots sentir el ritme, però el ritme vertader s'observa llegint en veu alta. *Trèmolo* és un llibre que es pot escoltar.

- De fet, el títol ja és molt definidor, el "*tremolo*" és un efecte musical.

- Sí, és la reiteració d'un so, és una vibració. Com un orgue que el lector ha de tocar i al qual jo li he donat la partitura.

- La partitura ha estat creada a partir de fragments del seu bloc i articles apareguts a *Diario de Mallorca*. Com es fa l'alquímia que agafa tot aquest material i en forma un llibre?

- Tota la meua escriptura és a foc lent. De primer, faig una feina de laboratori, de treure els textos a altres llocs per veure el *feedback* del lector. Jo escric perquè tinc lectors! Si jo fos a una illa deserta i només em tingués a mi com a únic lector, només llegiria. Si escric i faig aquesta feina, tan solitària i dura, és perquè crec que puc donar unes diccions "bielmesquidianes" que no ha donat ningú. Si no cregués molt en aquesta capacitat de crear aquestes músiques, no escriuria.

Biel Mesquida. Foto: Adrià Costa

- Tots els fragments de *Trèmolo* són fets en primera persona. El jo hi és molt present.

- El llibre és el resultat del projecte d'una limitació. Em vaig limitar al jo, a la primera persona. De fet, al principi es titulava *Llibre de veus*. Tenia un territori acotat a la primera persona: "jos" que contenen la seva vida i els seus coses. Això em va portar a tenir un volum d'unes sis-cents pàgines. Vaig començar a fer una selecció i aquesta em va portar a quatre-cents. A partir d'aquestes, vaig fer feina amb en Josep Lluç, que va fer d'editor.

- Sempre ha cregut molt en la figura del l'editor anglès.

- Sí, sempre! Et veu des de fora i t'ajuda a depurar, és una figura molt necessària. De fet, vam arribar a deixar unes dues-cents cinquanta pàgines. Després, amb aquest material, em vaig

dedicar a fer una reescriptura cercant la música, llegint en veu alta. I vaig veure que no calia afegir res, que ja tenia una peça arrodonida. Al final, han quedat aquestes formes breus, gairebé sense voler-ho.

- Anant a la màxima essència.

- Sempre he intentat desinflar el llenguatge, comprimir-lo, condensar-lo, convertir-lo en un cub d'avecrem.

- A banda del recurs de la primera persona, hi ha també els epígrafs abans de cada fragment, una mena de pòrtic que obre un altre nivell de lectura.

- És una forma d'intimitat amb el lector, de dir-li que m'agradaria fer coses senzilles com el pa, com una posta de sol, com un ram de roses... Crec que la literatura ens ha d'ajudar a viure. Aquests preludis són una veu molt personal, de l'autèntic Biel Mesquida. Com a la resta de ma seva obra, aquest llibre té voluntat de matèria poètica, de fer una condensació del llenguatge, de fer-lo capaç de resistir la relectura i el pas del temps.

- Crítics, lectors i editors han intentat etiquetar la seva obra de moltes maneres, però ha estat impossible. Què és l'escriptura per a Biel Mesquida?

- Sempre m'he vist com un artesà que utilitza el llenguatge amb unes eines una mica arcaïques. Normalment, escric en paper i bolígraf o llapis. Un cop m'hi poso, el que intento és fer textos sensuals, que acaroin el lector, on hi hagi una precisió del llenguatge, separar el gra de la palla, fugir del greix retòric i de l'ampul·lositat. I fugir d'aquesta falsa exuberància que m'encolomen! A mi m'agrada la claredat, la contundència i l'elegància.

- Sempre ha intentat rescatar la part sensorial que l'escriptura ha anat perdent, en part.

- Exacte. Vull erotitzar la paraula, fer-la sexual i sensual, i "tocadora". Que el llenguatge sigui com un cos, i el cos com un llenguatge. Ser molt generós respecte a la càrrega de l'escrit i, alhora, que l'escrit sigui allò que deia Gabriel Ferrater, que "un poema ha de tenir tan de sentit com una carta comercial". Però, en aquesta tria del llenguatge també hi ha una posició moral. A *Trèmolo*, el lector té una casa on es pot aixoplugar de moltes intempèries.

- Al colofó del llibre fa constar que aquest es va acabar de relligar l'Onze de setembre d'aquest any. També remarca que es celebren els set-cents anys de la mort de Ramon Llull, "escriptor nacional català i estimadíssim mestre". Per què ha volgut deixar aquestes dates i afirmacions al colofó?

- Perquè crec reflecteix dues idees meves, que sempre he tingut molt presents: una, la idea de la política catalana, aquest símbol de l'Onze de setembre. I l'altra, una idea de la literatura que ens uneix: Ramon Llull és el mestre de mestres de tots els temps. En resum: la vindicació nacional i la literària.

Biel Mesquida. Foto: Adrià Costa